

Stoyanova E. V. Epochality of Metaphor as Cognitive Sign of Linguistic and Cultural Situation.

The paper is devoted to metaphor as a syncretic way of representing of linguistic and cultural situation. The epochality is reviewed as a principle of metaphors functioning. It is a cognitive marker and a property of metaphor to emphasize belonging to a certain time by coding the perception of the epoch and the way of the interaction between the nationality and given reality. The mood of the epoch and the specificity of the worldview of the national cultural community within the framework of a given time transmit by means of determined metaphor. The metaphorical nomination appears as a form and means of expressing the national consciousness.

Keywords: *metaphor, epochal, consciousness, linguistic and cultural situation.*

УДК 81'373.612.2

Стретович Т. П.
Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

КЛАСИФІКАЦІЙНЕ РОЗМАЇТТЯ ВИДІВ МЕТАФОР

Статтю присвячено розробці комплексної класифікації метафор. Подано історичні факти з дослідження та опису метафори. Розглянуто метафору як мовний засіб сьогодення, що активно використовується всіма учасниками комунікації, часто невідомо. Охарактеризовано функції метафори в мовленні. Наголошено на унікальності та важливості цього тропу, що підтверджено висловлюваннями видатних діячів літератури та філософії. Для ілюстрації поданого матеріалу наведено цілу низку метафор.

Ключові слова: *класифікація метафор, мовний засіб, функції метафори, троп.*

Метафора є ефективним засобом мовного вираження. Вона досить глибоко досліджена у філософсько-гносеологічному, семіотичному, семантичному та ономазіологічному аспектах. Мовознавці розглядають метафору в різних стилях. Найбільш дослідженою є метафора в художній літературі (поезії, прозі) [5, с. 83].

Багатогранність метафори та її активне використання як в усному, так і в писемному мовленні зумовлюють дослідницький інтерес до вивчення цього тропу, а, отже, й актуальність розвідок, пов'язаних з цією проблематикою.

Метою статті є висвітлення класифікаційного розмаїття видів метафори як актуального мовного засобу.

Завдання:

- визначити критерії, за якими класифікуються метафори;
- описати різні види цього тропу;
- проілюструвати розмаїття представлених видів.

Витоки вивчення метафори представлені працями Арістотеля, Квінтіліана, Анандавардхана та ін. філософів [7, с. 66].

Як вже зазначалося в наших попередніх дослідженнях, Арістотель ще у IV столітті до нашої ери у своїй книзі “Поетика” дав визначення метафори, обґрунтував її використання й навів перші приклади метафор. Під метафорою він розумів “перенесення слова зі зміною значення або з роду на вид, або з виду на рід, або з виду на вид, або за аналогією” [2, с. 113]. Видатний давньогрецький мислитель також писав, що з часом до метафори додають те ім'я, якого стосується метафора, що його замінює. Наприклад: якщо чаша так само стосується Діоніса, як щит – Арея, то чашу можна назвати *щитом Діоніса*, а щит – *чашею Арея*.

Арістотель демонструє формування метафор на прикладі: *Що старість для життя, то вечір для дня, тому вечір можна назвати старістю дня, а старість – вечером життя або присмерком життя*. У його творі, крім того, наведені такі метафори: *розкидати насіння, сіяти світло, чаша без вина* [2, с. 113–114].

Арістотель наголошував на необхідності бути обережними з метафорами, оскільки не всім вони підходять. Він писав, що гіпербол, які вважав різновидом метафор, слід уникати людям похилого віку [1, с. 97].

“Сучасний словник іншомовних слів” *метафорою* (грец. *metaphora* – переміщення) називає вид тропів – зворот мови, для якого характерне вживання образного виразу чи слова в переносному значенні для визначення якогось предмета або явища, схожого з ним окремими рисами: кольором, формою тощо [9, с. 449]. Наприклад:

Der Tag kroch über den Birkenwald (E. Strittmatter);

Jeder von uns trägt einen Messer (A. Steinhöfel).

Як бачимо з визначення Арістотеля та сучасної інтерпретації метафори, з плином часу суть метафори не змінилася, а лише збагатилася її теоретична база.

Відомий німецький філософ Фрідріх Ніцше писав щодо бажання людей дізнатися про дерева, кольори, сніг і квіти, та їх використання з цією метою метафор. Він нагадував, що метафори характеризують речі, але не є їхньою справжньою сутністю [8, с. 3].

У повсякденному ж мовленні термін “метафора” часто використовується відносно будь-якого вживання слів у непрямому значенні.

Зазвичай метафору розглядають не як самоціль, а як носій інформації, діючий засіб збудження мисленнєвої діяльності та уяви читача чи співрозмовника. Метафора виступає не чим іншим, як прикрасою в мові, збагачуючи її неймовірними фарбами та зацікавлюючи отримувача інформації.

Окрім того, метафора має модальність, за допомогою якої мовець виражає своє ставлення до денотату як предмета думки, об’єкта висловлювання.

Метафора утворюється з огляду на спільні ознаки двох понять чи явищ. Її як лінгвостилістичний засіб характеризує семантична двоплановість, що передбачає наявність у ній двох різних за природою та функціями лексичних значень слова. У метафорі з *гір тихенько побігли струмки* одночасно присутні і номінація (позначення дії – *побігли*), і суб’єктивна оцінка (позначення характеру дії – *тихенько*) [5, с. 83–84].

Вдалим є висловлення про метафору В. В. Виноградова: “Проблема метафори як принципу семантичного перетворення надзвичайно складна. І перш за все вона потребує розчленування: класифікації типів метафор, пояснення їх відмінностей з психологічної та лінгвістичної точок зору – завдання семантики” [7, с. 66]. Таким чином, класифікація метафор набуває особливого значення з позицій семантики.

Класифікація (нім. *Klassifikation*; лат. *clasis* – розряд, *facere* – робити) – це розподіл чого-небудь за класами згідно з наявними ознаками [9, с. 355] чи параметрами, за якими предмети або явища можуть бути поділені та згруповані. Проблема полягає в тому, що не існує загальноприйнятих зведених параметрів, за якими можуть класифікуватися метафори, а нові види метафор продовжують з’являтися [7, с. 66].

У мові метафора відіграє цілий ряд функцій, основні з яких: функція прикриття значення метафоричного найменування (*білий кінь*, говорячи про автомобіль білого кольору), функція пояснення (*зіниця – це своєрідний вхід в око*), оціночна функція (*хронічні лінощі*), декоративна функція (*діамант очей*) [7, с. 72–73].

Деякі літературні діячі не тільки активно використовують метафори у своїй творчості, а й із задоволенням характеризують цей вид тропів. Ю. Олеша так писав про метафору: “Хтось сказав, що від мистецтва для вічності залишається тільки метафора. У цьому плані мені приємно думати, що я роблю дещо, що могло б залишитися для вічності. А чому це, врешті-решт, приємно? Що таке вічність, як не метафора. Адже про метафоричну вічність ми нічого не знаємо”. Ф. Гарсія Лорка зазначав, що “метафора поєднує два антагоністичні світи в уяві, що здійснює стрибок через перешкоду”. Й. Мандельштам так розмірковував про метафору: “Будь-яке слово є жмутком, смисл стирчить з нього на всі боки, а не спрямовується в одну офіційну точку. Вимовляючи “сонце”, ми здійснюємо ніби величезну подорож, до якої настільки звикли, що їдемо вві сні” [3, с. 8].

У мовознавстві виділяють поняття **традиційної** метафори, що означає заміну мовного знаку одного концепту іншим, який є сталим у мовній та культурній традиції народу. В основі цієї метафори лежить фіксована структура свідомості, що є результатом суспільного пізнання. Традиційними метафорами є, зокрема, метафори біблійного, міфологічного та літературного походження [6, с. 39–42].

Як троп метафора має величезні образні можливості, оскільки вона будується на незвичайних уподібненнях, які викликають зовсім неочікувані асоціації.

Так, Г. Гейне звертає увагу на могутність своєї поезії та уподібнює себе як поета з *мечем* (з огляду на гостроту та силу своїх віршів) та *полум'ям* (дивлячись на безпомічність своєї сатири та енергію воїна, яка є подібною до сили полум'я).

П. Верлен, демонструючи величність весни в природі, уподібнює її *владі короля* [7, с. 68–69].

В основі метафори лежить співвідношення емоційно-логічного перехрещення двох понять, яке репрезентує базу для семантичного переходу одного поняття в інше з якісно новим змістом. Наприклад, *der Professor ist ein Baum* (з огляду на важливість професорів у суспільстві, а дерев – у природі).

Цей лінгвостилістичний засіб виникає в результаті одночасної реалізації двох значень (номінативного та похідного) однієї лексичної структури за обов'язкової наявності спільної семи чи двох значень з двох різних лексичних структур на основі спільної логічної ознаки [8, с. 2–3].

Існує багато видів метафор залежно від ознак (параметрів) класифікації. Так, у мовознавстві метафори класифікують, зокрема, за:

- 1) поширеністю в мові;
- 2) структурою;
- 3) тематичною належністю вихідного домену;
- 4) цільовим доменом;
- 5) ступенем змістової віддаленості вихідного та цільового доменів;
- 6) загальністю вихідного та цільового доменів;
- 7) ступенем цілісності внутрішньої форми (за часом вжитку в мові);
- 8) способами ускладнення вторинного значення слова;
- 9) функціональною ознакою;
- 10) за кількістю одиниць-носіїв метафоричного образу;
- 11) присутнім у метафорі відмінком;
- 12) подібністю, предметів, явищ чи властивостей, на основі якої формуються метафори.

За поширеністю в мові метафори поділяють на **загальномовні** та **індивідуальні**. Обидва ці види зустрічаються в різних функціональних стилях, але значно відрізняються частотою їх вживань та функціями, які вони виконують. Для

загальномовних метафор характерним є експресивно-сміслові наповнення, тоді як індивідуальні метафори сповнені експресивно-емоційними елементами.

За нормативним слововживанням метафори формуються по-різному. Звичні лексичні зв'язки утворюються в загальномовних метафорах (*час летить*). Індивідуальна метафора народжується в новому значенні та вимагає іншого семантичного узгодження, ніж та лексична одиниця, у межах якої вона виникла. У момент метафоризації відбувається одночасна операція синтезу та аналізу. Таким чином, мовець виокремлює та узагальнює найбільш типові для денотату та синтезує новий образ, вживаючи метафору. Метафора, виявляючи і називаючи той чи інший бік предмета або особи, ніби аналізує, виокремлюючи найбільш індивідуальне та спільне. Процес виокремлення спільних для двох понять властивостей чи ознак, як правило, відбувається свідомо. Слід зазначити, що для метафори характерним є те, що в якості спільної ознаки обирається найбільш інформативна, на думку мовця.

Однією з найпоширеніших метафор є **художня** (поетична) метафора, яка позначає один мовний концепт за допомогою мовного знака іншого, що характеризується образністю, оригінальністю та експресивністю. Художня метафора є результатом творчої думки, витвором автора, що, як наслідок, поповнює метафоричні парадигми певного народу. Для прикладу: *дзвін небес* (О. Ільченко), *кучугури хмар* (Н. Рибак) [4, с. 45–50].

Російська поетеса Марина Цветаєва є майстром глибоких та багатих на образність метафор. У своєму вірші, присвяченому О. Блоку, вона зазначає: *Имя твоё – птица в руке, имя твоё – льдинка на языке*. Варто відзначити, що людині, яка не знайома з творчістю цих двох велетнів літератури, нелегко правильно зрозуміти зміст представлених метафор. Ю. Сологдуб, аналізуючи вищенаведені метафори, пише, що прізвище О. Блока є односкладовим та вимовляється одним рухом губ, що і породжує ці дві метафори. Компоненти представлених метафор *птица в руке* та *льдинка на языке* є складними для інтерпретації та водночас яскравими за своєю образністю.

Часто в метафорах трапляється синтаксично неподільний комплекс, один з компонентів якого набуває метафоризованого змісту чи виступає у властивому йому в системі мови переносному значенні. Наприклад: *Будь же счастлива, Мэри, солнце жизни моей!* (О. Пушкін), де компонент *солнце* стоїть в переносному, синтаксично пов'язаному комплексі та конструктивно зумовленому значенні “найдорожча людина” [10, с. 70–71].

За **структурою** метафори поділяють на **одночленні** та **двочленні**, проте переважна більшість метафор є двочленими. Двочленною називається метафора, якщо вона містить і вихідний, і цільовий домен. Метафора *життя – подорож* є двочленною, в якій *подорож* – вихідний домен, а *життя* – смисловий [8, с. 10]. Одночленною умовно називають метафору, якщо вона містить лише вихідний домен. Смисловий же домен у такій метафорі не є вербалізованим і читач чи співрозмовник повинен зрозуміти його самостійно. Слід зазначити, що одночленна метафора можлива лише у свідомості читача чи співрозмовника, з огляду на те, що відсутність цільового домену виключає метафору з речення. Приклад одночленної метафори міститься в повісті І. Буніна “Лика”: *Какая грусть! Конец аллеи опять с утра исчез в пыли, опять серебряные змеи через сугробы поползли*. Автор передбачає, що під зміями читач і сам зрозуміє *заметиль*, тому в тексті цього слова, що виступило б цільовим доменом, він не вживає [10, с. 73].

Метафори можна класифікувати за **тематичною належністю вихідного домену**: театр (*влаштувати сцену, грати роль*), стрільба (*стріляти очима*), рибалка (*тримати когось на гачку, попастися на вудку*), шахова гра (*опинитися в патовій ситуації*).

Класифікація метафор за **вихідним доменом** є цікавою не тільки для лінгвістів, а й для істориків та культурологів, оскільки групи метафор можна аналізувати на предмет того, які інтереси були в різні епохи, які ідеали були закладені в культурі тощо.

Для побудови лексичних класів та семантичних полів застосовується класифікація метафор за **цільовим доменом**. У якості останнього можуть виступати, зокрема, червоний колір: *вишнева сукня, коралова помада*; велика кількість: *море часу, гори посуду, армія мурах*; смерть: *піти з життя, відійти у вічність*.

Особливими видами є внутрішня метафора та зовнішня метафора (назви цих видів належать С. Маркусу), що є продуктами класифікації за **ступенем змістової віддаленості вихідного та цільового доменів**. **Внутрішня** метафора формується за рахунок внутрішніх резервів семантичної мікросистеми. В. Москвін демонструє внутрішню метафору на прикладі семантичного поля “влада”, яке включає в себе дієслова керівництва: *керувати, диригувати, командувати, правити* та інші. Якщо замінити одне з цих дієслів іншим, то ми отримаємо внутрішню метафору. Наприклад: *міністр вдало диригує перебігом змін у цій галузі*. Зовнішня метафора утворюється при використанні засобів іншої мікросистеми чи поля. Побачити зовнішню метафору можна, якщо використати замість одного з дієслів керівництва дієслово кругового переміщення об’єкта: *крутити, вертити*, джерелом яких є семантичне поле “рух”, що є зовнішнім засобом по відношенню до семантичного поля “влада”. Для прикладу: *директор вертить підлеглими*.

У науці переважає думка, що основна ідея метафори полягає у взаємодії двох елементів з двох семантичних полів. Проте, слід зазначити, що цей підхід виключає можливість існування внутрішньої метафори.

Метафори також класифікують за **загальністю вихідного та цільового доменів**. Цей тип класифікації, пов’язаний з виявленням лексичних груп, здатних приймати переносні значення. Наприклад: обертання – управління: *крутити чоловіком*; вода – невизначено велика кількість: *море емоцій, океан ідей* [7, с. 66–69].

За ступенем цілісності внутрішньої форми (за часом вжитку в мові) виділяють образні, стерті та мертві метафори.

Образні метафори повністю зберігають двоплановість змісту та внутрішню форму. Такі метафори є “живими”, сповненими емоцій. Вони, у свою чергу, поділяються на образні загальнономовні (*час летить, дні біжать, Esel, Schwein, süß*) та індивідуально-авторські (*Тополі по волі стоять собі, мов сторожа розмовляють з полем* (Т. Шевченко)).

Стерті метафори знаходяться в процесі втрати двоплановості, не всі носії мови можуть відчуті їх внутрішню форму (*прийшла весна, гуляє вітер*).

Мертві (сухі, лексичні, лексикалізовані, згаслі) метафори є новими лексичними значеннями. Вони втратили свою внутрішню форму та двоплановість змісту в процесі використання (*ніжка стола, йде дощ*) [3, с. 8].

В. Москвін пише про можливість застосування процесу розгортання метафори з метою її поновлення (для порівняння, *тяжкі спогади та тяжкий хрест спогадів*) [7, с. 69].

За способами ускладнення вторинного значення слова в метафорі (за кількістю одиниць носіїв метафоричного образу) розрізняють: прості, ускладнені та складні метафори. **Прості** метафори містять два, рідше – три, слова: *вітер свище, верба плаче, золото заходу сонця, море троянд*. План вираження в простій метафорі представлений однією одиницею: *свище, плаче, золото, море*. **Ускладнені** метафори містять більше слів для метафоричного опису певного предмета чи явища: *грізні стіни*

стоять мовчазливо. **Складні** метафори утворюються тоді, коли один з компонентів метафоризується двічі: *гаряча правда забринить, звучить широка й радісна весна* [3, с. 8].

Класифікують метафори і за **функціональною ознакою**. Відомими є такі види метафор: номінативна метафора, декоративна метафора та оціночна метафора. **Номінативною** називають метафору, якщо вона використовується для позначення предмета чи явища, який не має своєї назви, а застосовують для його позначення запозичену назву (застібка-блискавка, супутник Землі). **Декоративна** метафора виконує функцію прикрашення мови (*срібло волосся, діамантова роса, волошкові очі, вогонь життя*). **Оцінна** метафора має місце, коли засобами метафоризації дають кому-небудь чи чому-небудь оцінку (*вона – лисиця*) [7, с. 72].

За кількістю одиниць-носіїв метафоричного образу метафори поділяються на прості та розгорнуті. У **простій** метафорі план вираження представлений однією одиницею (*золото заходу сонця, море квітів*). Особливість **розгорнутої** метафори, яку ще називають метафоричним ланцюжком, полягає в тому, що в ній носієм метафоричного образу є група тематично пов'язаних одиниць. В. Топоров у передмові до своєї збірки віршів вдало користується засобами метафоричного ланцюжка, називаючи перекладача *перевізником, який зв'язує далекі береги та сприяє прискоренню перевезення вантажу з одного берега на інший*.

Розгорнуті метафори, у свою чергу, можуть бути поділені на підвиди за кількістю ділянок, які утворюють ланцюжок метафоричних образів. Так, розгорнута метафора може бути двочленною, тричленною і так далі. Метафоричний ланцюжок В. Топорова, який був згаданий вище, є чотиричленною розгорнутою метафорою, яка представлена словами: *перевізник, береги, перевезення та вантаж*.

Розгорнута метафора завжди є цікавим матеріалом для аналізу. Таку метафору можна дослідити на логічну послідовність компонентів та ступінь її повноти. Для визначення логічної послідовності компонентів розгорнутої метафори в ній виділяють дві частини: вихідну метафору та метафоричну розгортку. У розглянутому вище метафоричному ланцюжку вихідною є метафора *перевізник*, а все інше – це метафорична розгортка. Метафора В. Топорова є повною, з огляду на наявність у ній і вихідної метафори, і метафоричної розгортки.

Для аналізу метафоричного ланцюжка на ступінь його повноти гарно підходить поезія С. Єсеніна: *А місяць будет плыть и плыть, роняя вёсла по озёрам*, де вихідної метафори зовсім немає, до неї застосовується експлікація, що і вказує на наявність метафоричного ланцюжка.

Метафорою-порівнянням (замкненою метафорою, бінарною метафорою) називають таку, яка містить слово-відгадку (ключове слово): *людина – лев, життя – подорож*.

На окрему увагу заслуговує класифікація метафор за **присутнім у них відмінком**. Так, виділяють **генітивну метафору**, тобто метафора, у складі якої є слово в родовому відмінку (*осінній плач калини, цвіт людських облич, червоні троянди пристрасті, колюча шипшина зневаги*), та **метафору орудного відмінка** (*вітри гудуть джмелями, цвіте весна садами*).

Якщо “слово-відгадка” відсутнє в метафорі, то говорять про **метафору-загадку** (незамкнену метафору, симфору). О. Блок пише: *Там вихрем разметён костёр*. У цьому випадку не є зрозумілим, особливо, якщо метафора є “вирваною” з тексту, про вихор чого згадує поет: *вихор пристрасті, вихор життя* чи чогось іншого.

Крім того, **зважаючи на подібність предметів, явищ чи властивостей, на основі якої формуються метафори**, можна їх класифікувати: за **формою** (*гірський*

хребет, *Kreis der Freunde*); за розміщенням у просторі (*хвіст комети, Fuß des Menschen und des Berges, Hals des Menschen und der Flasche*); за кольором (золоте волосся); за розміром і кількістю (*голка в копиці сіна*); за звучанням (*шепочуть тополі*) тощо.

С. Відлак написав про метафору як про засіб евфемістичного шифрування. У цьому аспекті М. Гоголь згадує про *кінне військо*, про *скакунів*, зашифровуючи під цими словами *блїх* [7, с. 70–72].

Особливий інтерес у сучасних науковців викликає **концептуальна** метафора, яка характеризується стійкими відповідностями між вихідним доменом та цільовим доменом, що мають місце в мові певного народу. В українській художній літературі найбільш поширеними є концептуальні метафори з цільовими доменами: *людина, душа, земля, серце, доля, смерть, кохання, сум, небо, час, вітер, вода* та іншими. Деякі концептуальні метафори: *гроші – вода, війна – суперечка, світло – розум, освіта – майбутнє*. Для концептуальної метафори в поезії притаманні поняття активізації та пасивізації. Активізація концептуальної метафори – це розгортання метафоричних моделей, їх варіювання, збагачення. Для прикладу: *обличчя сонця* (В. Свідзинський), *лик сонця* /В. Вовк/. Пасивізація – навпаки, поступове згасання певних метафоричних форм. Наприклад: *народів радянських у тебе родина* (П. Тичина) [6, с. 39–42].

Метафори класифікуються за: 1) поширеністю в мові: *загальномовні та індивідуальні*; 2) структурою: *одночленні та двочленні*; 3) тематичною належністю вихідного домену (наприклад: *театр, стрільба, рибалка*); 4) цільовим доменом (наприклад: *червоний колір*); 5) ступенем змістової віддаленості вихідного та цільового доменів: *внутрішні та зовнішні*; 6) загальністю вихідного та цільового доменів (наприклад: *обертання – управління*); 7) ступенем цілісності внутрішньої форми: *образні, стерті та мертві*; 8) способами ускладнення вторинного значення слова: *прості, ускладненні, складні*; 9) функціональною ознакою: *номінативні, декоративні, оцінні*; 10) за кількістю одиниць-носіїв метафоричного образу: *прості та розгорнуті* (розгорнуті, у свою чергу, поділяються за кількістю ділянок метафоричних образів: *одночленні, двочленні і т. д.*); 11) присутнім у метафорі відмінком: *генитивні та орудного відмінка*; 12) подібністю предметів, явищ чи властивостей, на основі якої формуються метафори: *за формою, розміщенням у просторі, кольором, розміром і кількістю, звучанням* тощо. Варто зазначити, що метафора продовжує розвиватися, з'являються нові її види та прогресивні підходи до дослідження.

Перспектива подальшої наукової розробки теми метафоризації пов'язана з розкриттям когнітивних механізмів метафоризації в різних жанрах.

Л і т е р а т у р а :

1. *Аристотель*. Поэтика. Риторика / Аристотель. – СПб. : Азбука, 2000. – 119 с.
2. *Бернадська Н. І.* Вступ до літературознавства / Ніна Іванівна Бернадська. – К. : Либідь, 1995. – 256 с.
3. *Грабовська З.* Багатогранність мовної метафори / Зоя Грабовська // Українська мова і література. – 1997. – № 12. – С. 8.
4. *Гуцуляк Т. Є.* Художня метафора як джерело формування синонімічних засобів української мови / Т. Є. Гуцуляк // Наукові записки Ніжинського національного університету імені Миколи Гоголя. Філологічні науки. – 2013. – Кн. 1. – С. 45–50.
5. *Калмыкова Е. И.* О динамике метафоры в научном стиле / Е. И. Калмыкова // Научные доклады высшей школы. Филологические науки. – 1974. – № 2 (80). – С. 83–88.
6. *Кравець Л. Ю.* Метафора як лінгвоментальний феномен / Л. Ю. Кравець // Українська мова і література в школі. – 2014. – № 1. – С. 39–42.
7. *Москвин В. П.* Русская метафора: параметры классификации / В. П. Москвин // Филологические науки. ООО “Филологические науки”. – 2000. – № 2. – С. 66–73.
8. *Skirl H.* Metapher / H. Skirl, M. Schwarz-Friesel. – Hiedelberg : Universität Winter Hiedelberg, 2007. – 100 с.

9. Скопненко О. І. Класифікація; Метафора / О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк // Сучасний словник іншомовних слів. – 2006. – С. 355, 449.
10. Солодуб Ю. П. Структурная типология метафоры / Ю. П. Солодуб // Филологические науки. ООО “Филологические науки”. – 1999. – № 4. – С. 67–74.

References:

1. *Aristotel. Poetika. Ritorika [Poetics. Rhetoric] / Aristotel. – SPb. : Azbuka, 2000. – 119 s.*
2. *Bernadska N. I. Vstup do literaturoznavstva [Introduction to literary studies] / Nina Ivanivna Bernadska. – K. : Lybid, 1995. – 256 s.*
3. *Grabovska Z. Bahatogrannist movnoi metafory [Multifaceted linguistic metaphor] / Zoia Grabovska / Ukrainska mova i literatura. – 1997. – No. 12. – S. 8.*
4. *Gutsuliak T. Ye. Khudozhnia metafora yak dzherelo formuvannia synonimichnykh zasobiv ukrainskoi movy [Artistic metaphor as a source for the formation of synonymous means of the Ukrainian language] / T. Ye. Hutsuliak // Naukovi Zapysky Nizhynskoho natsionalnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia. Filolohichni nauky. – 2013. – No. 1. – S. 45–50.*
5. *Kalmykova Ye. I. O dinamike metafory v nauchnom stile [About the dynamics of a metaphor in the scientific style] / Ye. I. Kalmykova // Nauchnyie doklady vysshei shkoly. Filologicheskiie nauki. – 1974. – No. 2 (80). – S. 83–88.*
6. *Kravets L. Yu. Metafora yak linhvomentalnyi fenomen [Metaphor as a linguistic and mental phenomenon] / L. Yu. Kravets // Ukrainska mova i literatura v shkoli. – 2014. – No. 1. – S. 39–42.*
7. *Moskvin V. P. Russkaia metafora: parametry klasifikatsyi [Russian metaphor: classification parameters] / V. P. Moskvin // Filologicheskiie nauki. ООО “Filologicheskiie nauki” – 2000. – No. 2. – S. 66–73.*
8. *Skirl H. Metapher / H. Skirl, M. Schwarz-Friesel. – Hiedelberg : Universitat Winter Hiedelberg, 2007. – 100 s.*
9. *Skopnenko O. I. Klyasyfikatsiya; Metafora [Classification; Metaphor] / O. I. Skopnenko, T. V. Tsymbaliuk // Suchasnyi slovnyk inshomovnykh sliv. – 2006. – S. 355, 449.*
10. *Solodub Yu. P. Strukturnaia tipologiya metafory / Yu. P. Solodub // Filologicheskiie nauki. ООО “Filologicheskiie nauki”. – 1999. – No. 4. – S. 67–74.*

Стретович Т. П. Классификационное разнообразие видов метафор.

Статья посвящена разработке комплексной классификации метафор. Метафора рассматривается как актуальное языковое средство, которое активно используется всеми участниками коммуникации, часто неосознанно. Определены функции метафоры в языке. Отмечены уникальность и важность этого тропа, что подтверждено высказываниями выдающихся деятелей литературы и философии. Для иллюстрации представленного материала приведен целый ряд метафор.

Ключевые слова: классификация метафор, языковое средство, функции метафоры, троп.

Stretovych T. P. Classificational Diversity of Metaphor Kinds.

The paper deals with a complex classification of metaphors. The criteria for metaphor classification include the following: the prevalence in the language; the structure; the thematic relevance of the source domain; the target domain; the degree of content remoteness of the source and target domains; the universality of the source and target domains; the degree of integrity of the internal form; methods of the complication of the second meaning of the word; the functional attribute; the number of the units of the metaphorical image; the present case in the metaphor; the similarity of objects, phenomena or properties on the basis of which the metaphors are formed. Historical facts of the metaphor study and depiction are presented. The semantic duality of the metaphor is underlined in the paper. Metaphor is considered as a modern language means that is actively used by all communication members, often unconsciously. The functions that metaphor performs in the language are characterized. The uniqueness and importance of this trope in the language are emphasized and confirmed by the famous writers' and philosophers' statements. A series of metaphors is given to illustrate the presented material.

Keywords: classification of metaphors, language means, functions of metaphor, trope.